

گفته ام و اکتساب علوم را فریضه هر مرد و زن از مهد نالحد گردانیده ام چهار آیه بلیغ در مکاسب و صنایع فرموده ام در حفظ صحت گفتا ام در صفا و مودت سروده ام هیچ چیزی نیست که در آن کتاب تعلیم و نوصیه کرده باشم (لارباب و لایابین الافی کتاب مبین) بآنها بگو بدانند که این کادب محض مدخول خود این اکادب را بمن بسته است ابدأ به آن سعی دارین اعتدال نشیند بآنها بگو در کارهای خود بیشتر مجاهده نمایند و سر در ارض نمایند و معاینه در آثار خداوند و مشاهده صنایع لامتناهی کنند اسباب ترقی خود فراهم آورند که از دیگران پس نمایند افعال خودشان را تربیت کنند تا اسیر و حال کنار نشوند (کلاوا شربوا ولا تسرفوا) را در نظر داشته در لباس و خوراک اسراف نمایند و قبای دراز و شال بزرگ نبوشند و کار بر فقرا تنگ نموده قیمت یارچهارا گران سازند و بر احتیاجات مسکین نیافزایند هر چه در یکجا جمع گردید بدیخ خودشانرا ملاحظه نماید نماز جماعت کنند و بعد از آن در عوض روضه نور چشم حسین روضه اسلام بخوانند بر غربت خودشان گریه نمایند فرزند حسین خود را فقط از برای اسلام کشتن داد امام هم باید باو ناسی نماید هم در راه اسلام سربازند مدرسه بسازند عجزه و بیمارستان بسازند و زبهای خرد را نزد کار برای مداوا نبرد لشکر مهیاسازند داخله خود را منظم کنند کار خراجات بیاروند حوائج خود را در داخله خود تدارک نماید از ذلت احتیاج کفار خود را برهاید قرصه کنار بدهند و وسایع و وسایع سازند تالی مشهد نمایند هر خرج را خارج ساخته ثالث خود را پس بگیرند پس از تهیه اسباب کافی جهاد فی سبیل الله نمایند گنم خیرامه (اخرجت للناس نامرون بالامروف و تمون عن الشکر) اشاره بان حالت

از شدت نور جمال و برق چشمهای جور جود آن حضرت این ماجرا از آن فرمایند بگلی عجز گردیده و اله اقدام و چون بخورد آدم با جود بیک سادی داشتم برخواستنه این مطالب را فوری و شتم ولی جسد کلام ملوک را می باید که ولی از برکت نور جمال آن حضرت قورش بر دیده هر چه شنیده

و یاد داشتم نوشتم و هر چه هم در آینده خواهم بیاید خواهم نوشت -
 والسلام علی من ابع الهدی - (عبدا لله حب الاسلام)
 (پوشهر)
 (بدالله بهلوان اسپهانی)
 دو هفته پیش بهلوان ما بیوشهر آمده نمایش های زیورا از گاه باستان دادن را خواهان شد و پس از گرفتن پروانه از بزرگان دبستان سعادت بروز آدنه نمایشهای زیورا در جلود و هزار نفر جلور ساخت و روان اروایسان را شاد و بیگانگان هم برای دیدن آمده بودند خرم نمود و همه را بیاد باستان و زور آزمائی بهلوانا پیش پیارود -
 ۱ - پارچه آهنی بلند می سه کز و کفتی یک کرم به ای بازو نگرد دست به پیچید -
 ۲ - سگی سنگینی هشت من و نیم بزور دندان بی آنکه دستهای خود را بر زمین یا بر زانو نهد بلند کرده به دوری ده گام به پشت سر بیاداخت -
 ۳ - لغت سنگ آسیاب بکفتی دو و حب و درازی نیم کزوا سوزن روی وی گذارده و آهنگرانش بزور پتک دو تکه کرد و پتک کوبی آنان نزدیک به دقیقه کشید -
 ۴ - پارچه آهنی به بلندی چهار کز و کفتی یک کرم در دندان گرفته و دو نفر از هر سو بر آن آویزان شدند تا همچون کان خم شد -
 ۵ - سندان بوزن سی و پنج من بر روی سینه گذارده و سه آهنگر تکه آهن سری بکاتی یک کرم و پنی دو کرم و نیم بر آن بزور پتک و تیز بر روی آن بردند و نزدیک چهار دقیقه اینکار کشید -
 ۶ - نخه بر روی سینه گذارده و دستها و پاهای خود همچون پایه کرسی و سینه خود را مانند نشیمن آن کرد و هفت کس بر آن نخه برآمدند و سه دقیقه اسنادی کرد -
 ۷ - دو اسب را دوار بسته و دو کس بر هر یک سوار کرد و دوالها را بازو گرفته و گفت تا آن هارا برآمدند و خود اسبها را بزور بازوی نگه داشتند و چهار دقیقه کشید -
 بندنگان از خویش و بیگانه پس از انجام هر یک از کارهای شکفت دستک زبان بروی آفرین

کردند و از زور آزمائش شادمان نمودند -

دریغ در این است که آنچه به لوان ما از آن نایش های خود میخواست بر نداشت و انجمن بینندگان نامدازه بی دستور و بینندگان بسیار بی پروانه بدین نمایشگاه آمده بودند و دانش را خستند -

نخستین آرزوی به لوانت جوانمرد ما این بود که از آنچه بدستش آید صدی بیست بدستان سعادت دهد و اگر چه بی خواست در نخست باره چون مردم پیش تر بی پروانه آمده بودند نمایشهای خود را ندهد اما بجهت اینکه مردم گمان نکنند که وی آنها را فریب داده هر چه گفته بود از برده گفتار بگردار آورد و دو باره هم در جای دیگر آنچه که بینندگان را به شکفت و شنوندگان را بحیرت آورد بنیاید -

(کرمان)

سابقاً عرض شده که جمعیت فوق العاده در وکاب امیر مضخم بکرمان آمده و تمام آنها دخل لازم دارند و باید با احداث قانونهای جدید و صد هزار نیرنج این ملت مظلوم فقیر را تراج نمایند هرکاری که بدون معطلی و مخفی بگذرد در میده میگذرد هرگاه قدری زحمت دارد بعدایه می رود در تمام ادارات حتی عدلیه مأمور مخصوص از حکومت نشسته که حقوق و دخل را باید ببرند حقوق اعضا عدلیه باید از مداخل هوایی باشد تقدیمات هم ترتیب دارد درجه بدرجه از صدر ناصف النعال دور میزند مأمورین ~~که~~ بخارج میروند در راه و پیراه باید از دهات لوازم خود را و حتی بستر پاره پاره مردم را گرفته باید اطفال رضیع تا صبح در سرما ببلزند از جمله دو نفر طفل اناث و ذکور یکی هشت ساله یکی ده ساله آنها را در کوئیر متهم کردند که با هم معاشره و مفازله دارند مأمور بختیاری رفته آنها را از کوئیر بشهر آورده آفتور کوچک بودند که پدر آنها را بدوش خود سوار کرده شهر آورده مأمور پنجاه تومان از پدر آن طفل خدمتگاه گرفته امروز ۳ نفر شاربالحمر را گرفته هر سه را مثل شتر مهار کرده و در شهر گردانیدند و گوش آنها را از کاسه سر جدا کردند یکی از آنها جوانی است ~~که~~ تا حال از غصه سه دفعه سم خورده او را معالجه کرده اند دیگر دو بلوکات

چه آتش افروخته شد باید مزملا شرح حال این ایالت جلیله بختیاری و اعضاء محترم ایشان را که هم نماز شب میخوانند و زهادت را دام قرار داده اند بعرض برسایم تعجب است ~~که~~ از عود استبداد چنگیزی بعضی ملائمه های مستبد خوشحال و این ظلمهارا عین عدل میدانند و بجهت مرحوم مازندرانی ختم نمیگذارند ~~که~~ فرموده است باید مسلمین نفاق را ترك نمایند این اجالی است از وضع این مملکت لکن مضملاً اعمال و مداخل های ده هزار بیست هزار صد هزار تومان را بررض خواهم رساید

(حبل المتین)

ازین جور خطوط برسد به از تمام بلوکات و شهر ماداره رسیده امید است که وکلای محترم صدق و کذب وقایع را ادلاع داده باشند مکاتب را ضا و غیره معروف هم درج نخواهد شد فقط این اخبار چون معروف اجاره بود درج شد

(ایضاً)

سابقاً در شماره ۲۲ اخبار حبل المتین اخبار نگار کرمان شرحی از ورود جناب مهندس همیون نگاشته که از جانب جناب مشیرالدوله مأمور ریاست تجارت و معادن میباشد و در پاریس تحصیلات خود را تکمیل نموده اند - اول آنکه وزارت جلیله تجارت و معادن جناب مشیرالدوله میباشد نه مشیرالدوله علاوه ایشان در ایران تحصیل مراتب عالی خود را تکمیل نموده نه در پاریس این که در بعض اخبار مینویسد وزارت جلیله فقط قوائد مبادن زغال سنگ را توصیه فرموده این جور بیست باهر بیست از تمام معادن توصیه فرموده بلکه نمونه آنها را امر فرموده که بمرکز ارسال دارند لکن جای افسوس است که هزار موانع موجود است مانع کلی عدم اسباب کار است که به هیچ کار نمیتوان اقدام کرد معدن آهن و مس که در یاریزد کوه بحر آسمان دو کرمان موجود و مکشوف است بهترین معادن روی زمین است که تمام ایران را از این دو احتیاج نجات میدهد وقتی پول بیست ماشین نیست راه نیست علم هم اگر باشد چینه حاصل دارد جز امتیاز بخارجه دادن چاره نیست فقط باید مفت و رایگان امتیاز آنها را داد

تلاکرات واجبه به عثمان

چنان بیان می شود که جهاز جنگی استرلیا که در سواحل البانی موجود است مزاحم جہازات قاعه سرویا نگردیده است

یک ساعت از نصف شب گذشتہ یک مرتبه بلغاریان بر قلاع ادویا نوبل حمله بردند - با اینکه توکان مقابلہ سخت نموده معذاک بلغاریان با سر نیزه هاییک ذک قلاع شرق ادویا نوبل را تسخیر و آتش سنکر هائی که در مشرق شهر واقع بود قبضه کردند - و در این قلاع ۱۶ نوبل که چهار آن سریع اطلاق بوده با ۳۰۰ اسیر بدست بلغاریان آمد - مقدمتہ الحیش بلغار (سرواندر) را متصرف آمد - این مقام یک کلومتری قلاع ادویا نوبل است - دوسریں وزاوبه جنوبی ادویا نوبل هم توکان شکست یافته - اردوی بلغار در شتالجه هم آغاز پیش قدمی نموده از جمیع خطوط مدافعه توکان را عقب نشاندہ آمد و اینک بلغاریان خط مدافعه عثمان و ایپوس را قابض اند

بر حسب تلگراف (این) یک از جہازات جنگی آلمان (اریگاد) تلگراف بی سیم بجہاز جدیدہ نموده که من در مقامات معینہ فور خانہ و آزوقه گرفته حاضر - این تلگراف را جہاز جنگی یونان (جیراس) گرفت از این رو جہاز جنگی آلمانرا گرفتار نموده است -

جنازه شاه یونان از سلاویک با احتشام زیاد به (اطل) نقل شد

دول عظام عنقریب به قره طاغ و سرویا املاع خواهد آمد که چون تمام سورججات البانی خود مختار تسلیم شده کلاً مخدیه آن را باید از قشون خود بخایند در مقوضه هم شامل آنست

۲۶ مارچ توکان در محلات شمالی ادویا نوبل و غخبیره و قورخا و توپ خانہ را آتش زدند - این حریق مقصات بسیاری را با خاک یکسان نموده و مخیلی از امالی رو بفرار نهاده اند

دوشنبه گذشتہ تمام روز در شتالجه جنگ جاری و سه شبہ نیز مجدداً جنگ شروع شد - توکان برای عقب نشاندن دشمن با تپهای سرعت تک رسانیدند -

بر حسب تلگراف سوفیا جنرال شکری پاشا

یوم چهار شبہ در مقابل سردار کل قشون بلغار (جنرل اوآنوف) اسلحه گذارد و بر تمام شهر ادویا نوبل بلغاریان استیلا جستند

۲۶ علی الصبح بلغاریان حمله شدہ نموده تمام شهر ادویا نوبل که شش قلعه آن هم شامل است مسخر داشتند

بطریق نیم روسی در صوفیه بیان شده با اینکه ذمه قشون سرویا تسخیر قلاع ادویا نوبل نبود معذاک با تپهای جلات در کردند - چنان گفته می شود که در حمله ادویا نوبل یک رژیان از قشون سرویا و یک رژیان از بلغار یکدفعہ تا بود گردیدند

وقتی که بلغاریان حمله نمودند چندین دستہ های قشون بلغار مدوم گردید از آن بد بلغاریان توپهای را که از توکان گرفته بودند بجانب آنان کشاده و متنا درجه حمله خونخواره پیش آمدند خصوصاً حریق قورخاہ نزدیکتار کردید -

کیفیت فتح ادویا نوبل ازین قرار است - بلغاریان وقتیکہ حرکت برای تسخیر ادویا نوبل نموده مواشی را جلو انداخته و سیاهیبارا زره پوشاده آله آهنین بدست داده تا اگر سرنیکی مخنی باشد بر کنند و سیم های آهنین که بدور قلعه بوده قطع نمایند - قلاع با سنگ های تراض تمیر و چهل فیت ارتفاع داشت با چنین مقامات مشکل العبور یا سر نیزه تک حمله ردد

شام ۲۵ مارچ غازی شمسکری پاشا سردار جلیل القدر ادویا نوبل با سلامبول چنین اطلاع داد که من در صورتی ادویا نوبل را بدشمن خواهم سپرد که جز تل خاکتری نباشد -

پادشاه بلغار با فرزندانش خویش و وقایع نگاران و اتاشه های جنگی وارد ادویا نوبل گردیدند - بموجب خبریکہ نمایندہ بلغار بجزا بد لندن داده پس از جنگ دوردوزه بلغاریان بر شهر شتالجه قابض آمدند -

پس از اشاعه فتح ادویا نوبل در دوماهی روسی نظاره عجیبی نمودار گردید تمام تماشایان و اعضای دوماهی روسی با اندازه از فرط مسرت سداها را در هم انداخته که گاو های آنان گرفت - رئیس پارلمان بلغار و نمایندگان بلغارستان در آن موقع در دوماهی روسی موجود بودند اعضای دوماهی

آناپ و احتراماً بدوش خود کنبده عقب آنان رئیس مجلس دوما و نائب آت رهسپار آمدند - اعضای دومای ترانه ملی بلنار و روس مزیم شدند - کیش بزوک روس ترانه مذهبی خواند از آت بعد اعضای دومای روس بمعیت بلناریان در مهان خانهای رفتند -

حکومت بلنار تصبیه نموده است که صد هزار فرنک آرد و نمک و شکر و سایر ضروریات بفقراء ادریانویل تقسیم شود -

سپه سالار قشون بلنار رسماً تلگراف نموده که شکری پاشا نوشته تسلیم و اطاعت داد و افسری هم برای ادریانویل تعیین کردید

۷۸ تاج سپه سالار کل بلنار وارد ادریانویل خواهد گردید

روتر معلوم نموده است که بلنار ترک جنگ نخواهد گشت مگر وقتیکه عثمانی شرایط صلح در میدان جنگ امضا نماید ، بلناریان را عقیده این است که پیش قدمی بر خطوط مدافعه شتالجه ترکان سرعت قبول شرایط صلح و ادار خواهد نمود و قانوناً بشکست کامل خود قائل خواهند گردید

بلنار مطالبه نموده است که خلیج ساروس تا مدیا سرحد وی مقرر آید و اگر حصه از قروض عثمانی بزمه بلنار انداخته خواهد شد تاوان جنگ هر دو داده شود

متمم الحیش اردوی بلنار ترکان را از رود خانه (کرا سو) عقب نشانده و شهر شتالجه بقبضه بلناریان در آمد

رسماً در بلگرید بیان شده که شکری پاشا مشله تسلیم خود را با افسر قشون سرویا پیش نمود و سردار سرویا گفت چون من سپه سالار کل نیستم قبول اطاعت نمیتوانم نمود - و قلاع شمال غربی را قشون سرویا قابض آمدند - و قشون وی بجانب کراکج پیشرفته و ترکان تسلیم شدند

جانبد پاشا بدین شرط قبول اطاعت خود را به یونان انضار داشته که بدشمن اسلحه خویش را تسلیم نماید

در تلگراف بلگرید ظاهر میشود که ادریا نویل بضرب گلوله های قلعه کرب قشون سرویا مفتوح آمد

وعاقبت توبخانه میدان آخرین تصبیه قسمت ادریانویل را نمود - اردوی نمبر ۲۰ سرویا قبل از همه داخل ادریا نویل شده از آن قشون بلنار و سواران سرویا وارد گردید باوجودیکه قلاع شرقی تمام مسخر شده بود ، مذاکات شکری پاشا باطمینان قلاع شمالی و غربی مجد بود که جنگ را قائم گذارد

در این اثنا بمقامات مذکوره هم قشون سرویا باسر نیزه های قنک پورش برده مسخر داشتند شکری پاشا پاشا خواست نزد افسر سرویا قبول اطاعت نماید و چنان ایقان مبرود که در قلعه ادریانویل ۲۵ هزار قشون موجود بود و در اسرای ادریا نویل ۵۸ افسران آلمانی و ۱۸ رومان هم شامل و ۶۴۰ توب غنیمت قانچین گردید

روتر معلوم نموده است که دولت استریا قسره طاع را از تصبیه دول منباب سرحد شمالی البانی آگهی داده چه اثر این تصبیه خیلی بر قره طاع عاید تواند گردید

قره طاع را ازین تصبیه باندازه نبردست داده که برای تصدیق آن تلگرافی بلند فرستاده است پادشاه بلنار پس از معاینه قشون خود دو ادریا نویل شکری پاشا را ملاقی آمده شمیر او را برای افتخار بوی مسترد داشته است

فتح ادریا نویل اثر بزرگی را بر معاملات جنگی خواهد انداخت چه صد هزار قشون بلنار از آنجا فراغت نموده با ردوی شتالجه شامل خواهد گردید و بجانب اسلامبول رهسپار خواهند آمد چنان گفته میشود که امورات بالکات مجوزات صلحیه دول یورپ رضا میدهند - و همچه تصور میکنند که دول فتوحات آنا را چشم پوشی کرده اند - و اراده آنان آنست که بلا واسطه تصبیه معاملات صلح را با بابالی بنمایند

آخرین جنگ شتالجه برخلاف مرام ترکان شده میدنه آنان هفته گذشته عفت نشست و میسره آهم بواسطه حمله پهلوی خود که در خطر آمده بود مجبور گردید که بسرعت عقب نشینند - بدوا بریبات صحیح نموده ازین رو بطریق مرعوبانه و پی تربیی عقب نشستند - چهارشنبه شهر شتالجه را ترکان تمایه نموده فلا برهان خطوط مدافعه قابض

اند که در ماه نومبر بودند - اینک جمله شدید
بلغار بر آن خطوط مدافعه سریعاً ظاهر می شود
قشون ذخیره اردوی انور بی را در میدان جنگ
فرستادند

بر حسب تلگرافات لندن و اوقات جنگ شتالجه
خیلی با مبالغه بیان شده فقط از هفته گذشته
تاکنون ۵۰۰ مجروح باسلامبول آورده اند

فتح ادیا پل در حلقهای رسمی عثمانی خیلی
مایه تکسر قلوب گردیده است و چون ترکان را
من بعد مشکل است قشون حاصل آید دول اروپا
را سخت خواهد بود که باامارات بالکانب شروط
صلح را معتدلان بهبولاند، و این شبهه پیش آمده که
آیا صلح بسرعتیکه تصور میشود تواند شد یا نه -

بطریق نیم رسمی در صوفیا بیان شده که قشون
سرویا در غربی ادویا پل یا منتهای جبالوت
جنگ نموده اند

بطریق نیم رسمی در بلغاریه بیان شده که در
(ادویا پل) دسته سوم قشون سرویا در مقابل
باران گاوله ترکان مقاومت شایان نموده اند، وچنان
حکم صادر گردیده بود که بادسته دوم بلغار شرکت
نموده بر قلعه راجت بندر (شیباخون زیند ولی در
مقابل توپهای آتش فشان ترکان بلغاریان ناب مقاومت
نیاروده مجبوراً برگشتند. قشون دسته سوم و چهارم
بموجب حکم ناوی مامور گرونین سنگرهای نزدیک
قلعه شده و خرد قلعه را هم تصرف آوردند در
این جنگ از قشون سرویا هزار نفر متوفی و ۴
هزار مجروح گردید دو دسته قشون سرویا که بوقت
از چهار هزار شد پنجاب ضربان قلعه حصه
جدید ساخته شده بود یورش برده و اول کسی که
داخل شهر ادویا پل شد سواران سرویا بوده در
بلغاریه از این امر اظهار ناامیدی میشود که بلغاریان
ابتداً از جانبازیهای سرویا تمجیدی نموده اند -

در بلغاریه چنان بیان شده که حسبالحکم بیکولس
دفعه دوم با نهایت سختی سقوط کرده و گاوله یاری
بلا می نمایند -

شاه قره طاغ ملت انگلیس را بیغام فرستاده
و بی انصافی دول را متذکر شده است که در نتیجه
سقوط از قره مانغ سی میبایند و نیز اظهار میدارد
که چون دول اروپا خیال دارند که یک حکومت

خود مختار مصنوعی برای البانی قائم دارند ازین
رواست که قره مانغ را برای رهائی سقوط کرده ناصح
گردیده اند در آخر بیان از دولت انگلیس و تمام
دنیا انصاف میطلبند -

بطریق نیم رسمی در بلغاریه اشاعه یافته و فوق که
قشون بیستم سرویا قلعه (هاورولو) را در ادویا
نوپل فتح نمودند شکری پاشا با دو جنرال و ۲۴
افسر میدانی و ۱۵۰ افسران دیگر در آن قلعه بوده
همه را باعزازات تمام در آن قلعه نگاه داری کرده
روز دیگر شکری پاشا و دو جنرال دیگر را به سردار
کل قشون بلغار جنرال (او انوف) بردند و تا
کنون هنده هزار قشون ترکی مطیع قشون سرویا
گردیده و ذخیره زیادی هم بدست آمده -

به بلغار چنین اطلاع رسیده که چون ضرورت
مادنی قشون سرویا در ادویا نوپل نمائند کم کم از آنجا
خارج میشوند -

شرفای دول مقیم لندن در خصوص سرحد
جنوبی البانی مشغول مباحثه اند چه این مسئله را
خیلی اهمیت پیدا نموده و اشکال زیادی پیش آورده
است - دولت استریا و ایتالی تجویز نموده اند
قطعه ای که در مقابل جزیره (سکورفو)
واقع است باید به البانی شامل آید دولت یونان
در این خصوص سخت مخالف است

شکری پاشا با افسران اتباع خود و ۷ جنرال
دیگر وارد صوفیا گردیده سه سالار بلغار افسران
عثمانی را استقبال و خیلی تمجید از شجاعت و
بیادری آنها نموده بعد شکری پاشا و همراهانش را
به عثمانی که برای ایام اسارت آنها مقرر شده بود
رسانیدند بل هائی که سابق توکها خراب کرده بودند
باکمال سرعت تعمیر میشود و تا یک پیراه آهن رسیده
است -

ترکان در ادویا نوپل تمام انبارهای گندم را آتش
زده و توپها و قورخانه و دست گاه تلگراف
برسیم و غیره را همگی نیست و نابود ساخته اند
حالت رعایای آنجا چنانچه گمان میرفت بد نیست
میداردمان بسیار فقط چندجا را صدمه رسانیده و در
انتهای محاصره ادویا نوپل هیچ قسم علامت ناخوشی
ظاهر نگردیده است -

وقایع نگاران اروپائی که با قشون عثمانی بوده اند

شهر بلغاریان مواسی را در چرا و پایا را در اسراحت ملاحظه نمود و خیلی بر تعجب آنها افتاد در جنوب طرابوش ۲۱ مارچ صبح نوکان از قلعه بیرون آمده حمله بر دشمنان برده و جنگ تا مسکون جاری است -

این امر تا کنون تصدیق نیافته است که کدام از دول در جلوگیری قره داغ شرکت خواهند نمود در پاریس افواها میگویند دو تین فرانس و انگلیس کناره جوشی اختیار نموده اند چون دولت انگلیس دو جهاز خود را در جزیره (کورفو) فرستاده فرانس هم مجبور شده یک جهاز جنگی را بد آنجا کسپل دارد ، در ویا هم چنین بیان شده است که استریا ۵ جهاز جنگی گروزا بر و یک جهاز موشک در ۶۰ میلی موجود گذاشته و یک فوج پیاده را هم در جنوبی (زاره) روانه نموده است -

جهازات جنگی استریا قریب قره داغ برای شرکت در نمایش بحری دول عنقریب روانه خواهند شد - باصلی در جواب مداخلت دول باورصلیه تشکر اظهار داشته و قبول نموده است تمام مجوزات آنها بدون هیچ تردید و امید نموده است که دول اروپا چنین صلح را به انجام خواهند رسانید -

۲۱ مارچ - قره طاغیان با نهایت سختی بر سقوطه گاوله باری نمود و نوکان چند سنگر خود شان را خالی کرده اند - سزای دول (قره طاغ) را اطلاع داده است که دولت عثمانی رعایای بیطرف جنگ را اجازه خروج از (سقوطه) داده است و این بیغام بتوسط قاصد مخصوصی به کوماندان (سقوطه) از جانب دول فرستاده شده (قره طاغ) تا کنون جواب سزای دول را نداده است و در دادن جواب کوماندان (سقوطه) قدری اسرار وقت میباید اول کالسکه مجروحین (ادریانوپل) که به بلغاریه رسیده بیان می نماید که سخت ترس هم جنگها ایچک بوده است و از طرفین زیاد تلف شده ترکها با نهایت جان فشانی تا آخرین نفس ایستاده کی نمودند ولی نهایت و استقلال محاصرین این جنگ و با به فتح خانه داد در زمان محاصره دشمن محاصرین تکالیف های فوق العاده متحمل گردیدند خصوص در جنوری و فروری موقعیکه دو سه زرع برف در زمین بود بسیاری در سنگرها تلف و اغلبی از

حالات جنگ بیوک چکچه را چنین بیان میباید که این جنگ نه فقط سخت بوده بلکه اثرات بزرگی بر جنگ های آینده شتالجه هم تواند انداخت - بلغاریان را خیال این بود قشون ترکی که بجانب غربی بیوک چکچه و مقاومت مرغه را که بمصرف بوده اند آنها را از فوج بزرگ عثمانی که بر خطوط مدافعه شتالجه میباشد علیحده سازند همین خیال ۲۵ مارچ قشون بلغار حمله سختی برده عزت پاشا تمام قشون خود را بجانب سگر بزرگی عقب نشانیده تا دوروز بمباردات مهلکی جاری بود -

صبح جمعه بلغاریان باز کوشش نموده که از بهای قشون عثمانی عبور و خود را به آب طرف خطوط مدافعه شتالجه رسانیده و قشون عثمانی را از غربی بیوک چکچه عقب نشاند تمام حملاتشان ناقص مانده خود شان را در پنجه موت گرفتار یافتند گلوله های شریک عثمانی تمام صفهای بلغار را در هم و بر هم نمود ، در این اثنا ۶ هزار قشون ترکی یاسر نیزه تنک بر بلغاریان حمله آورده یک دفعه از میدان نیست و نابودشان ساختند . میگویند ۴ هزار از بلغار مقتول و مجروح گردیده و برای آنها قوه نالده که تا چندی دیگر بتواند بر خط مدافعه حمله برند -

وقایع انکار مخصوص بافتون بلغار وارد شهر ادریا نویل شده بیان میباید که فقط ۸۰ توپ بر آن سنگری که بجانب شرق ادریا نویل است موجود بوده ۱۶۴ توپ در دو سه میلی میدان نصب در یک روز ۳۰ هزار توپ شراکت بکار روند که بطریق عملی تمام قلعه جات و امنیتم ساخت ، بعد دریافت شد که این قلعه جات تمام از آجر قدیم و گل ساخته شده بود برای نگاه داشتن توپ فقط کل را خندق کرده حایس را درست نموده بودند تمام این بیانات که در ادریا نویل قلعه جات محکم جدید بنا شده همه قصه بوده تمام اهمیت استحکام آن قدری است اگر اردوی بلغار از حقیقت حالات ادریا نویل واقف می بودی سه ماه قبل فتح کرده بودند -

شکری پاشا دلزای آن توپهایی که گان میرفت نزد او موجود است نه بوده و اوقاتی که دشمنان از جاهای مرغه بار حمله می آورند با نهایت چستی توپخانه خود را ازین طرف بان طرف می کشند در حین ورود

شدت سرما خشک گردیدند و بواسطه خوف اینکه
مبادا سنکرها اشکار گردد اجازت روشن کردن آتش
هم نداشتند و خون ریزی که در آخرین حمله شده
بسیار وحشت ناک بوده خصوصاً بواسطه ترکیبیدن
سرنک ها هزار ها نفوس تلف شده اند

پادشاه بلغار تلگراف تشکر آمیزی به پادشاه سرویا
برای امدادی که از طرف قشون سرویا در فتح
ادریانوپل شده فرستاده است

وقایع نگار دیلی تلگراف که جنگ (بوجهاکچی)
را بچشم خود مشاهده نموده چنین مینویسد که ترکان
هیچ وقت از کوله بلغاریان خوف نه نموده بلکه در
این جنگ شهرت و جلالت قدیم خودشان را
اشکار ساخته و در انتها درجه نثار دشمنان را
از مقامات مرضیه گذرانده و با محمل تکالیف زیاد
آخر بلغاریان را با قوه سر نیزه فرار مجبور نمودند
اخبار اینکه از (ادریانوپل) به طمس اندیش
رسیده ظاهر میدارد که نقصانات قشون عثمانی زیاد
تر از ده هزار نبوده و مقامات خارجه هم صدمه کثیر
رسیده است بلغاریان سامان خوراک را متصل بشهر
ادریانوپل وارد میکنند و بابت توبین طبقه مسیحی
امورات شهری را انجام و در امنیت کوشش دارند
مخبر روتر خبر میدهد که شورای سفرای دول
اروپا در لندن متقدم و سپس تا چهارشنبه آینده
ملقوی گذاشته شده است

تمام دول اروپا مجبور داشته اند که بر ساحل
قره طلاغ نمایند بحری باید داده شود ولی تمام دول
در آن نمایند شرکت نخواهند نمود تا سکنون از
قره طلاغ برای توقیف کتوله باری - قوطره جوای
وصول نشده است

دول اروپا یادداشتی بالاتفاق بابالی فرستاده اند
در آن مجوزات صلح را تریخ نموده اند

روزنامه (بالمالگرت) لندن اظهار میدارد
که دول اروپا مشاهده نموده اند که در موقع لزوم
بحرای توقیف جنگ با نهایت سختی عمل نمایند و
نیز چنان بیان شده که اگر (قره طلاغ) قشون
محاصره خود را از سقوطه بردارد دول اروپا
تجهیزات جنگی خود را بدان صوب کسبل دارند
اخبار نیم رسمی بلغار (میر) اظهار میدارد بعد از فتح
ادریانوپل که برای صلح ادریا نوبل جز دول اروپا

مانی بستند نیز مینویسد اگر دول اروپا مجوزات
عثمانی را اصلاح نه نمایند بی شبهه مجدداً قبضه
های شمیر رجوع خواهد شد

بطریق رسمی بیان شده سنکرها (بوجهاکچی)
که سابق دشمنان قبضه نموده بودند با نقصانات زیاد
عقب نشانده شده اند و قشون عثمانی مجدداً آتش
سنکرها را بنصرف خود در آورده است

از قرار اطلاعاتی که به ریاست قشون بلغار رسیده
ظاهر میشود که در جنگ مورخه ۲۴ - ۲۵ - ۲۶
مارچ در اطراف ادریا نوبل یازده هزار نفر
از بلغار کشته و مجروح گردیده از آن طرف
بلغاریان ۱۰۰۰۰ هزار نفر از ترکان گرفتار منجمه
۸۰۰ نفر از آنها افسر میباشند و از شانی که بدست
بلغاریان افتاده ۷۱۸ توپ که ۴۶ از آنها مکسیم است
رسماً چنان اشاعه یافته که در جنگ (بیوکچکچه)
یک هزار از بلغاریان مقتول و مجروح و بسیاری
از آلات جنگ را گذاشته فرار نموده اند
بلغاریان و سرویا هر یک با اختصاص فتح
ادریانوپل را بخود نسبت میدهند جنرال (اوانوف)
بلغاری از صوفیا خبر میدهد که آخرین حمله بر
ادریانوپل حصه شرقی قشون ما نموده کار قشون
سرویا در این جنگ نمانش بوده است

جهاز جنگی کروواتر انگلیسی (دفنس)
را حکم داده شده که قریب مشرقی در برابر آید
جناب گمان میرود که در نمانش بحری ساحل
قره طلاغ شرکت خواهد نمود -

مخبر روتر مجدداً تصدیق مینماید که اگر قره
طلاغ مجوزات دول را منظور نماید بین دول اروپا
نمائش بحری را خواهند داد در این خصوص در
مقامات مختلفه مخابرات جاری است

بطریق رسمی اشاعه یافته که در فتح ادریانوپل
از بلغاریان ده الی دوازده هزار نفر تلف و
مجروح شده است

دولت یونان بانماظ بر قوت دول اروپا را اعلان
نموده که در جنوبی البانیا مقاماتی که یونان در آن
دعوی دارد رای عمومی حاصل گردد و یونان
مرکز قشون خود را از آن ممالک بیرون نخواهد
کشیه که بعد از خونریزی تهای زیاد حاصل
نموده است

هر قدر قشون ممکن بود قره طاغ مجتمع نمود
تا بر سقوطی حمله نماید و چنان امیدوارست که
قبل از آنکه دول محاصره ساحل قره طاغ را بنمایند
بدادن يك قریانی عظیم سقوطه را فتح تواند نمود
جهازات آسریا در ساحل مستعد رسیدن حکم رسمی
در محاصره قره طاغ است

قشون سرویا و قره طاغ قلعه سقوطه را
بیاردمان مینمایند و چنان امید میرود که
هرسه یکی دو روز سقوطی منشوع آید مخبر روتر
معلوم نموده که جواب امارات بالکان بمجوزات
صلحیه دول صلح خواهان است - بلغاریه این خیال
را از سر بدر کرده است که سرحد خود را
از خلیج (ساروس) تا (مدنا) توسعه بخشد
و این امر را منظور نموده که از ساحل
(نیوس) نامدیا با سرحد وی قرار گیرد -

قره طاغ در جواب یاد داشت دول انکار
نموده که با االی با سردار سقوطه مخبرات رمزی
بناید این امر معلوم گردیده که در نائین بحری
دول در ساحل قره طاغ نه روس و فرانس
شرکت خواهند نمود

جهاز جنگی المان (کارسترو) برای حرکت
در نائین سوی سواحل قره طاغ مامور حرکت
به ادریانک گردیده است

حصه از جهازات جنگی آسریا (رنتواری) رسیده
و حصه دیگر در (کنارو) محفوظ است

مسئله محاصره سواحل قره طاغ بدو محل توجه
دول گردیده بود و یقیناً قره طاغ این نکته را
ایقان نموده که در این محاصره هیچ گونه قصاصی
بوی عاید نتواند گردید و ازین رو با کمال قوت
جهد و ایستادگی می نماید - و چنان مستنادی می
شود که تا درجه کامیاب بشود

برای فشاریکه بر قوم اسلاو از دول اروپا
وارد آمده همچنان بزرگی در ملت روسیه
پیش آمده و ازین رو وزیر خارجه روسی
مسیو سزاتوف در شندر حیرت مشوش ماند است
اخبارات انگلیس در موضوع محاصره قره طاغ
ارای مختلفه دارند - و ملی کرابیکل در مقاله
مخصوصه مهمه خود اقدامات دول را با اطراف
بیطرف منافی دانسته مسخره آمیز نوشته و

می فہاند که دول اروپا به اشارات خود عرضتانه
متحرک اند - اخبارات مذکور مینویسد
که این محاصره در موضوع قره طاغ همان دوچه
بی نتیجه ثابت خواهد گردید

جهازات جنگی آسریا در انبوری و دلیگو
در قرب ساحل لنگر انداز گردیده اند

بر حسب اشاره دولت روس فرانس هم حاضر
شده است يك جهاز جنگی درین نائین بحری دو
ادریانک فرستد

مسز اکندو معاون وزارت خارجه انگلستان
در پارلمان لندن رسماً تصدیق نموده که
جهاز جنگی انگلیس در جزیره کورفو لنگر انداز
و برای شمولیت در نائین بحری دول آماده است
- در این محاصره نائین بحری تام دول شرکت
نموده یا خواهند نمود - مسز روتر - این
نکته را هم بیان نموده که قره طاغ چهل هزار
نفس برخلاف مرضی دول می خواهد شامل
خاک خود قرار دهد -

اخبار نیم رسمی بلنار در صوفیه اظهار عدم رضایت
می نماید در محاصره دول بر سواحل قره طاغ
می نویسد که دول اروپا را منظور این است که
امارات بالکان را مخدول و متکوب نموده بر آنان
اتالیقی حاصل نماید - اخبار مذکور امارات بالکان
را مخاطب ساخته می نویسد که در این حرکت
دول امارات موصوفسه باید از پیش مستقل و
مستعد مانند

وکالت روتر معلوم نموده است که بطریق غیر
رسمی دول اروپا سرحد بلنار و عثمانی را تعیین
نموده اند

بواسطه تاخیر رسیدن جواب از امارات بالکان
کافرلس سفرای دول مللوی ماند در دولی روس
منباب مزاحمت پلیس در خصوص اجتهامات ملت
روسیه بر خلاف محاصره قره طاغ بحث و اعتراض
شد وزیر داخله اظهار داشت که مسلماً این گونه
اژدهامات که اسباب سد طرق بازار و کوجه گردید
هر گاه الزاماتیکه به پلیس داده می شود
صحیح و ثابت گردد منرضی عزا باب خواص
گردید

دول اروپا سوای روس تلگرافاً امر نموده اند
بجهازات جنگی خودشان که فوراً پیش قدمی کرده
سواحل قره طاغرا محاصره نمایند -

پادشاه قره طاغ بوقائع انکار باطل گزشت اظهار
داشتہ من ایقان میدهم که رعایای من خواستار
اند که مجدداً بر قبضه آت عمالکی که بر
آنها فتح حاصل کرده اند علاوه برین نیز
سفوطری را خواهان میباشند بوضیقه ما امروز
زندگی میکنیم کشته شدن در جنگ بهزاست مابین
موت و گرسنگی با منتهای قوت در کشاکشیم
ازان بعد پادشاه مذکور بانصاف و مهرت و
ملت انگلیسه استغاثه برده طاقت گزشت که سقوطه
همین چند روزه فتح میشود و من یا تخت قره طاغ
قرار خرامم داد

در برلن بیان شده که محاصره سواحل قره طاغ
بدین قسم خواهد بود که به طریق امنیت بخش
سواحل مذکوره را تحت نگرانی گرفته راه آسزیا
را مسدود دارند. چه این امر بخوبی ظاهری
دارد که فلت خوراک در این محاصره فرطاعیان را
پوش خواهد آورد و بین دول اروپا جان قرار
دادی نشده است که کار روانی جنگی در سواحل
قره طاغ یا جلوگیری از اقدامات وی بشود.

دیروز در جزیره پارس جهازات جنگی دول
خیلی نقل و حرکت داشتند جهاز جنگی آلمان
(بریسو) تحت امر برنس هتری و جهاز جنگی
ایتالی تحت حکم کربت توزن و جهاز کرو زاپر
انگلیس (پار دونه) بطرف اتواری حرکت کردند
اخبارات فرانسه برخلاف اتفاق دول در محاصره
قره طاغ نکته جینی نموده مینویسند و این محاصره
را شیه با اقدامات در سودان قرار داده بی نتیجه
ظاهر میدارند

نظر ناخبران پیرسی که در پاریس اشاعه
یافته معلوم میشود که فرانسه در شرکت دول در
محاصره قره طاغ منها درجه نارضی بوده چنانچه
در آن یاد داشت نوشته شده که دولت روس اعلان
نموده که من از فرانس و انگلیس جدا خواهم شدم
که در محاصره قره طاغ شامل شوند طاقت دولت
جمهوری فرانسه هم منظور نموده است که با منتهای

سنجیدگی با دول شرکت نماید، چنانچه جهاز جنگی
فرانس که در (کورفو) موجود است حکم یافته
است که با جهاز جنگی انگلیس در محاصره قره طاغ
مواقف نماید.

- رویا مصمم گردیده است از این که برخلاف
دول قره طاغ با نماید در حلقه سیاست
ویانه نشویند رو آورده است اخبار ریش پوست آسزیا
مینویسد که هرگاه محاصره کار راهی مرام بود لازم است
اقدامات جنگی سواحل قره طاغ از روی صحت شود
رئیس حزب سوسیالست در رجستان اتفاق المان
وانگلیس در مسئله بالکان و تریپاتی که در پارلمان
انگلستان شده خیلی مؤثر دانسته مقدمه اتحاد
مولین فرار میدهند - وزیر خارجه آلمان بیان
نمود که مرا قبن است در تصفیه جزایر بحر سفید
مشکلات پیش خواهد آمد - دولت آلمان را عقیده
این است که تصفیه این جزایر قسمی شود که مقبوضات
عثمانی در خطر نماند و این نکته را هم بیان
نمود که در خصوص بوغاز دار دنیلز هیچدوای ترمیم
جدیدی را پیش نموده است - در خصوص
قره طاغ بیان نمود که فعلاً نمی توانم بگویم اگر
قره طاغ ضدیت نمود چه ملک دو حق وی
احتمال خواهد آمد

اعلیحضرت فریدیند پادشاه بلغار در ادربانوپول
مراسم ترحیم پادشاه یونان را ادا نمود، شاه مذکور
مسجد سلیم را هم در آنجا مشاهده نمود که هیچ
قصائی در این بیمارستان باقی نماند و عقرب با احتشامات
شاهانه وارد شهر خواهد گردید -

وزیر خارجه آلمان در ورقی که بودجه سال
آینده را به پارلمان پیش نمود اظهار داشت که
بدواً امارات بالکان مصمم بودند که دولت عثمانی
را هم در حلقه اتحاد خدشان شامل سازند چون
بابالی اغنا بخیمالات آنان نه نمود در ماه جون ۱۹۱۲
بر خلاف عثمانی اتحاد کامل نمودند و برخلاف مرضی
امارات متحده بالکان قره طاغ اقدام بجنگ نمود
سزای دول رومی برای دفع منافشات رومان و
بلغار پیدا نموده پس از آنکه صلح بین امارات
بالکان و عثمانی بشود آن تصفیه هم اعلان خواهد
یافت - وکلای صلح بلغار و رومان از پترسبرگ

مناوودت کردند - وزیر خارجه روس در دومایان نمود که پیچیدگی های کنون هیچ جهت ندارد که مورت تشویش روس گردد چه تصفیه امور بالکان نوع احسن شده است - وزیر مذکور این نکته را بیان نمود که مرا این خوف دامنگیر است که بین بلغار و سرویا در معاملات سرحدی اختلافی پیش آید - چه دولت سرویا زاید بر اندازه خویش بطرف جنوب گذشته است و ازین رو بلغار تصفیه نموده است که این واقعه را بحکمیت روس بپردازد يك جهاز جنگی یونان وارد (ابواری) شده حال ۳۰ هزار صنادیق قورخانه و ۳ عراده توپ روسی است

کمان بجزی تلگرافی در خصوص محاصره سواحل قره طاع به پادشاه نکولس نموده جواب منفی یافته است بدین قسم که دول اروپا مسلتک غیر طرفداری خودشان را شکسته اند و نیز قره طاع از - فارغانه آسریا برشش نموده که در قریب سرحد قره طاع چرا آسریا نمایند جنگی میکند در پترسبرگ صد هزاران نفوس از هر ذبچه مجتمع و مجذوبانه فریاد میزنند که پامال کنید آسریا را و سقوطه را بقره طاع بدهید و صلب را بر پام مسجد این صوفیا نصب نماید

امارات بالکان بشرايط ذیل مجوزت دول را من باب صلح منظور نموده اند (۱) دول اروپا صوبه سربیس را سرحد مقرر نموده ولی بنیان سرحد باشد نه انجام آن - (۲) جزائر بحر شید به امارت متحده بالکان سپرده آید (۳) امارات بالکان باید معلوم دارند که سرحدات البانی را چگونه همین داشته اند امید می نمایند که سرحدات البانی همان قسم باشد که امارات بالکان در مجوزة خودشان در لندن پیش نموده بودند (۴) تاوان جنگ اصولاً باید تسلیم شود ولی مقدار آن در پاریس که نمایندگانش امارات بالکان هم باشند تصفیه شود و جنگ وقتی خاتمه خواهد پذیرد که شرایط فوق کاملاً منظور آید در حله که قره طاع حالاً بز سقوطه نموده معلوم میشود که حال - هزار از قره طاعان گفته شده اند

جهازات جنگی انگلیس و فرانس به قریب ساحل قره طاع شامل دسته جهازاتیکه بمحاصره حاضر شده گردیده اند و تحت افسریك نایب امیرالبحر انگلیسی می باشند، افسران بجزی دول بدولت قره طاع تلگراف نموده که مجوزة دول را باید منظور نمایند و فوراً جواب خواسته آید

دول اروپا مجدداً به امارات بالکان یاد داشتی فرستاده اصرار کرده اند که باید سرحد را از (اینوس) تا (مدیا) منظور کنند و مسئله تاوان جنگ هم به کافرانس پاریس محول آید

هرگاه کامیابی در محاصره بجزی برای دول نشد و قره طاع سقوطی را قبضه ۱۵۰۰۰ قشون با اتوایی کوهستانی به سقیب پای تحت قره طاع حمله خواهند برد پادشاه قره طاع تاکنون با منتهای زور و جلالت بمقابله دول ایننادکی کرده و تا آخرین نفس استقامت خواهد نمود

تلگرافات مخصوص اداره

هیچگونه تبدیل در (بولیر) واقع نگردیده دشمن خیال شیبخوت زدن به سنگرهای که در ضریب بوجماکچی است داشته ولی از حلات جهازات جنگی عثمانی عقب نشسته و قشون بانهایت سرعت دشمنان را تعاقب و بسیاری از الات حرب و قورخانه غنیمت عثمانی باشد حالات و چگونگی صحیحی از ادریا نویل تاکنون بدست نیامده دشمن را از اطراف ضریب (بوجماکچی) عقب نشانیده و هزارها نقصان یافته اند

دسته های قشونی ضریب بیوک چکچه دشمنان را تعاقب نموده در راه دویت جنازه دشمن را افتاده دیده اند - توپخانه را که دشمن در (کازا کبیل) نصب نموده بود تمام بخارت رفت ، در بولیر حادثه جدیدی پیش نیامده است -

قشون دشمن کوشش داشتند که خود را از عقب (کالدرا) خارج نماید توپ خانه ترکی آنها را شکست فاحش داده و از ارکولی نیز حادثه رخ داده

روزنامه آریانه

پنجمین سال
انتزیت نمبر ۴
FARJUMATI
& MEDICAL OFFICE
CALCUTTA
اداره بامبر
بلاسلام است
و جنبه طبع
شنبه توزیع میشود
بوم دوشنبه

المنار

(قیمت شراک)
رأه شش شش ماهه
هند و برمه
۱۲ رویه - ۷ و
ایران و افغانستان
۱۰ قرن - ۲۰ قران
عمان و مصر
۵ مجدی - ۳ مجدی
اروپا و چین -

۱۳ جمالاول ۱۳۳۹ هجری
مصادف با
۲۱ اپریل ۱۹۱۳ میلادی
۳۰ فرانک - ۶ فرانک
مراسلات خصوصی بدون امضای
(معروف اداره درج نمیشود)
۱۰ منات - ۶ منات
در این جریده از هرگونه اخبار و وقایع سیاسی و منافع دولتی و فواید ملتی بحث میشود
(مقالات عام المنفعه مقبول و انتشارش اداره آراست)

(شاه کی بالغ میشود)
از مسائل مهمه که قبل از وقت باید در آن شور و تامل نمود یکی مسئله تاجگذاری اعلی حضرت سلطان احمد پادشاه معصوم ایران خلدالله ملکه میباشد. رحسب قانون اساسی پادشاهان ایران به عمر هیجده ساله کی صاحب اختیار و قابل الامضا میگرددند آنچه در موقع انتخاب اعلیحضرت گشته یعنی این از خلع محمد علی و افتتاح مجلس دوره دوم اعلیحضرت شاهانه دوازده ساله بود و تاکنون چهار سال پیش از ایام سعادت شان نگذشته نخبینا عمر شاهانه بارده تمام و داخل در شان شایسته میباشد. گویا بعضی از مواداران سده سینه سلطنت یا خودمراضی که میخواهند از ایام صیارت شاهانه فایده برگیرد تاریخی پیدا نموده اند که اعلیحضرت هنده مراحل زندگان و طی و داخل در هیجده آمده اند - از این رو جماعتی خواستارند که قبل از افتتاح مجلس یا بعد از آن تاجگذاری شاهانه هم بشود و یا کار باین نداریم که اعلیحضرت را پانزده یا هفده سال کامل گذشته ولی موقع سلطنت را باید بدقت ملاحظه کرد ولو جلوس شاهانه دارای برخی از اوقات پایلات و قاطع دور از مرکز باشد ولی بعضی معایب هم در پیش است که بکن این تاجگذاری با استقلال مملکت بای مع تضار نمیشد. خصوصاً در حالتی که میکوبند بد شاهه دربار شاهانه آن صئای جتین حب الوطنی دارا است سلطان این مزقع انقلاب سلطنت که هنوز عمر امانت امور

از روی صحت بگریزش بنشاید. بواسطه سه . مقاصد برخی بعضی واقعات پیش آید که کاررک دیگر گرفت. و پیش از پیش بهانه بدست اجنبیان اوئند عقیده ما این است که انتخابات وکلا از روی قانون انتخابی که از مجلس گذشت سرما باید بشود و والا حضرت ناصرالملک هم بدون تامل بایران عودت فرموده ایدوره. مقتدره هم بیلامت بگذرانند و در این ضمن سه نکته را مد نظر گرفته و در آن جدا بگویند
اول در تعلیم و زهد تربیت و تکمیل اخلاق شاهانه از روی اصول فنی که واقعا حب الوطنی و استقلال جوئی و اسلام برستی و علو خیالات و بررکی مقاصد جلی ایشان گردد - چه بدون این خصایل از این و بدیادشاهی و محبوب القلوب ملت خود نگردد
دوم سی نمایند در فریب برخی قوانین ضروری که بکن است در امضای آن بواسطه سه . نظام و اغراض درباریان صورت نفاذت و کدورت ملت و دولت گردد و خدا نخواست از محبوب القلوب پادشاه معصوم ما بکاهد - چه در این عالم سادگی و بی لونی بکن است از خودی و بی گناه بعضی امضا ای شاهانه را گرفته اشکال برایشی برای مملکت فراهم آید سوم سی شود در امنیت کامله سلطنت تا بحول و قوه خداوندی پس از جلوس احدی کلیه موانع مرتفع گردیده باشد و هر گاه عجله شود و قبل از انجام اموره مذکوره تاج گذاری نمایند مای چند نخواهد گذشت اختلافات ملت با درباریان بالا خواهد

گرفت و بدر از آن نتیجه که سابق پیش آمده پیش خواهد آمد، ما تا اندر چه عهد علی را بذات خود مغرب ایران و نذل ایرانیان میدانیم که در باویانی آن پادشاه جوان بی تجربه را بخوابان مملکت و بر بادی استقلال ایران وادار نمودند با بودن سسدالدوله و طهران کان میروند که آن پادشاه مصوم بی تجربه را وادار به برخی حرکات بر خلاف ملت نمایند و نتیجه همان خواهد شد که از ایام صیانت عداوت ملت وادار قلب آن پادشاه جای خواهند داد، لذا مادران هوقع ابداً راضی نتوانیم گردید که اقدام باین امر شود و در حقیقت کسانی که در این راه سعی اند خود خواهند نه پادشاهان.

هر منصف عاقلی که از روی بصیرت واطلاع غور در این مسئله نماید تصدیق خواهد نمود عقاید ما را و چون این زمزمه جنادات بلند نشده به همین مختصر اکتفا نمودیم و اگر فرضین این نصیحت را قوت دهند ما هم و بیانات خودمان را جدآ و ومدلاً خواهم افزود.

غلبه مسیحیت

از بعد جنگ صلیب دانشمندان اروپا بخندان غلبه بر اسلامیت بطرق مختلفه اوقات خودشان را بر ایکان از دست نداده اند عمده مجاهدانشان بر مریه علم و صنعت و جالب تروت و محتاج ساختن مسلمانان بود که از کفن و اوراق مقدسه قرآن گرفته تا برسد بضروریات معاشیه کلاً و جزآ مسلمانان را محتاج بخود ساخته و از این راه یکی در ذل احتیاج را و مسلمانان باز نموده و دیگری عن نردت و ثنا را برای خودشان جلب کرده اند از طریق دیگر نصیبات مذهبیه و افتخارات دینی اسلام را به سخنان چند مترعزع بلکه نابود ساختند، اولآ برفک آمیزی حلی ظاهری خود مسلمانان را فریفته و مقلد خویش ساخته آنان هم کور کورانه بدون اینکه بی بحقیقت آن رنگ آمیزی ما برند به تقلیدات ظاهره اکتفا نموده خدایشان را در معرض هلاکت انداختند، از طرف دیگر سنت نصیب که بالآخرین حصول ترقی بخشی هر قوم است با اندازه مذموم جلوه دادند که حتی مسلمانان لفظ نصیب که مایه شرف و افتخار

دینی آنان بود، میباید بلکه در نظر دانشمندان و مقلدین اسلامی لفظ کریمه بشمار آمده با اینکه تاریخ مدلل میدارد که هیچ موقعیکه اروپاییان بر اقوام مختلفه غلبه جسته از ابراز نصیب مذهبی خودداری نموده اند باز هم محض بقتلت انداختن مسلمانان افضالیکه مایه از نصیبات دینی خودشان بوده، عیا کنند فهان ترقیبات تمدنی جلوه گر ساخته نصیبات مذهبی که مایه پیشرفت اسلام بود مذموم نمودند و با اندازه اصرار و ابرام کردند که لفظ نصیب مرادف جهالت و نادان تعبیر میشد و احدی از مسلمین خاص هم رضا نمیداد که باین مقش موصوف سازند رفته رفته نتیجه این شد که سنت نصیب از میان مسلمین مرتفع و اصول تذبذب رواج نموده کلمه اعمال جهادیه که افخر مفاخر اسلامیان بشمار ر صدها آیت قرآنی ما را تمسک آن امر کرده بود منتهی بمرکز داشتیم بلکه کلمه جهاد کرها بزبان جاری می کردد، از طرف دیگر سالانه ملیسارها صرف نموده دعوات تر و ماده خود را با چهره چون بچه خورشید و دست مالا ط از سیم و روپاسی مختلفه در بین مسلمین در آورده یکی احداث شفا خانه کرده دیگری افتتاح مدرسه سومی ایتم را بر ستبده چهارمی احتیاج حقوق انانیه را ندیم داده بجمعی تشکیکات عقاید مسلمین بر داخته و تمام آنان دنیا و آخرت را در نظر مسلمین بطرفداری از دیانت عیسویت جلوه داده عن نصا را وذل اسلام را دلیل بر این امر نگاشته تا همین اسلام را ر بوده و کملین مسلمین را ناصص انقیده ساخته سخریه به آداب و عادات اسلام را یگانه مایه پیشرفت مقاصد خودشان دیده در حالتیکه بلی بندی بدیانت عیسویه را برای خودشان قدیس جلوه داده بابین وسائب کلبه نوای مسلمانان را دفن کرده یک دفعه نانت نصیب و جهادیکه هفتصد سال بخدمت آن کوشیدند برداخته از هر سو بر مسلمانان تاخته در مدت یکسال کار سه دولت اسلامی که باقی مانده بود ساختند - اول مراکو دوم ایران سوم عثمانی و چون بر شلبه و قاصبت خود اقبال نمودند بزرگ ترین رجال با سیاست اروپا مانند شخص شخیص ولیم ایبهاطور آلمان و ونیس الوزرای انگلستان و غیر اسکریت ابراز نصیبات دینی را بوجه دادند که

هیچ يك از متوسطن اسلامی هم در قرون سافه
نداده بودد - از یخترف روس گنبد مطهر و مرقد
نور علی ابن موسی الرضا ع را بلا دریغ بمباردمان
میابد از طرف دیگر علایه آبتالی تهدید مسلمانان را
تخریب بیت الله الحرام میکند ، وقوم اسلاوا بالمل فریاد
میابند که بلند کنید صلیب را بر بام مسجد ایاصوفیا
معنی این اقوال و افعال در نظر دانشندان نکته
سنج چیست ؟ اگر مقصود فتوحات ملکیت بمباردمان
گنبد مقدس رضوی و تهدید به تخریب بیت الله و
رفع صلیب بر مسجد ایاصوفیا چیست ؟ بلکه فرضشان
از این حرکات نه تنها فتح ممالک اسلامی است بلکه
تبدیل مسیحیت هم میباشد مظامی را که بالکانیان
در قرن ۲۰ و قرن الذهق که دوره تمدن میخوانند
بر ملل مفتوحه خویش روا داشتن در هیچ زمان
هیچ قوم وحشی هم بردشمان خویش روا نداشته اند
تصدیق این مظام ملو و مشحون از بی عصمتیها و
اطفال کشی ها و تبدیل مذهبی و غیره و غیره -
چه بر حیثیت قونسولی و چه بر حیثیت وقایع نگاری
از همان ملل مسیحیه نگاشته اند جای تردید و
شبهه برای احدی در تنور افکار ملل تمدنه و
آثار تمدن جدید باقی نگذارند و این حرکات
تابت میباشد که حالات سیاسی اروپائیان در اسلامیان
خانه پذیرفته و اینک موقع حالات دیانتی آنان در رسیده
است قول يك از متعصبین پلنار که در جراند
نگاشته (اینک موقع آن رسیده که مسیحیان حالات
خود شانرا بر مسلمانان سیاسی و مذهبی توام قرار
دهند و همانسی که مملکت آنان را قبضه میکنند بالجبر
و عطف یکمرتبه دیانت شانرا هم تبدیل و قومیت
آنان را هم نابود سازند)

پلی این روز سباهیکه امروزه دو چار مسلمانان
گرفته نتیجه غفلت هفتصد ساله آنها است ، آیا
هنوز هم مسلمانان غافل خواهند ماند و پیروی نخواهند
نموده از طرفیکه ملل دیگر ترقی کرده اند ؟ اگر ما

تسلیم نمائیم که امروزه سیاست اسلام مغلوب تهرائیت
گردیده خاک بر چشم دانش پاشیده ایم نهایت اینکه
هنوز غلبه نامه دیانتی بر مسلمانان پیدانموده نظر به
مصالحیکه بر هر ذی حسی پوشیده نیست فعلاً آن
مسئله که همواره شمار مسیحیان بود مه ول داشته
اند ، مسلمانان باید بدانند که حیات ملیت و دیانت يك
قوم سیاسی است و همیشه حیات سیاست قومی خانه
بذیرفت تبعاً دیانت آنان هم تحلیل و فزایم دیانتات
و ملل دیگر میگردند چنانچه دیانت زردشتیه و ملیت
فارسیه و از این قبیل است دیانت موسوی و ملت یهود که
بزرگترین ملل و دیانت دنیا بودند اعظم شهود ماست
که پس از ختم حیات سیاسی آنان طولی نکشید که
ملیت و دیانتشان هم دست از هم برداشت و امروزه
عده شان انگشت شمار و برای نمونه تاریخی بدقیق
خانه دنیا موجود مانده است چیز یکسالی چند ملل
اسلامیه و دیانت اسلامی را مهلت بخشوده هانا از
دید عده مسلمین و توسعه دیانت اسلامیت است ،
ولی این امر هم قریب بیست مسلمانان مهلت نخواهد
بخشود مگر اینکه طیبیان حاذق اسلام و مریبان
حقیقی مسلمین بی بدفاع حقیقی و این مجامع جدید
برده راهی جدید اتحاد و برقی تازه مرتفع داشته
نگذارند که ممالک اسلامی مانند اندلس و نسا گردیده
اسلام هم مانند یهود و مجوس انگشت شمار و آثار
اسلامیت منهدم و غلبه بین مسیحیت در زوایای
اسلام آشکار گردد ، مادر آشکاره مقاله بو ظائف کنونی
مسلمانان نداریم چه آن وظائف چیزی است که
دانیان و حکیمان حاذق اسلام باید خود فهمیده و
برای اعمال خویش اتخاذ فرمایند ، پلی از میان يك
نکته ناچاریم و آن این است که اگر خواهند بدون
روح سیاست یا تقویت سیاسی اسلام مجدداً اسلامیت
را جانی تازه بخشند راهی بی هوده پیوده اند چه
باتفاق جمهور دانیان سلف و خلف ترقی دیانت
و ملیت جز بروح سیاست مشکل بل محال اندر
محال است

(المیته والاسلام)

یکی از متاخر عظیم القاده اسلامیان در این اوان
مانا ظهور اسرار فلسفیه اسلام است که این کتاب
مستطاب شرح اهارا بهر ده کتایت خود بایک اسلوب
فنی و تاریخی گرفته است

و بقلم حضرت مستطاب فیلسوف المسلمین سید
العلماء المجتهدین آقای علامه شهرستانی نگارش یافته
است

این تحریر بینظیر نه تنها روشن میسازد سابقیت
بینمبر اسلام وانه عترتس علیهم السلام را برداشتمندان
یورپ در بیان مخفیات عالم افلاک و اظهار اسرار
دور از حس و ادراک بلکه تکین خوانار بسیاری
از متکبرین در این مسائل را نیز منمهد است . .
زیرا که از بس تفاسیر آیات و احادیث ما آلوده به
مسائل هیئت بطلمیوسی و فلسفه یونان شده بود
حقایق آنها در پس پرده های تاویلات مستور مانده
و بملاوه ان از شنیدن اکتشافات حسیه این عصر
بجز حدوت مشکلات و بریشانی خاطر چیزی عاید
ارباب نظر نمی شد

تالیف این کتاب شرفی گرچه بزبان عربی است
ولیکن نظر با اهمیت آن جناب عالم فاضل آقای ممتاز
الافاضل انرا بزبان اورد و ترجمه فرموده و اداره
مجه شریفه (البرهان) در لاهور طبع و نشر
ساخته . . توجه بخارسی نیز دو ایران باهتـام
شاهزاده والا فرمان فرمای ایالت خرب دو شرف
اظطباع و انتشار است . . از این اقدامات دیانت
و معارف پرورانه متشکرهستیم

واز دانشوران عبرت مند این دوره امیدواریم
که بوسیله ترجمه آن بزبان های عمومی دنیا خدمت
بزرگی بمذهب خود نمایند

قیمت هر یک نسخه صربی از این کتات
دوروپیه و قیمت نسخه اوردی آب یک و پنج

روپیه است و از دفتر مجله (البرهان) لاهور
باید طلب نمود

(مکتوب نجف اشرف)

بواسطه توب بستن گنبد مطهر حضرت رضا
علیه السلام روز ۱۰ - ۱۱ - ۱۲ ربیع الثانی
تمام علماء و طلابه تعطیل و اقامه عزای این تعزیه
تازه را نموده تمام در مدارس مجتمع و بختیاری
جانسوز این واقعه هائله را تذکر مینمودند و به
ایران هم اکیدا مرقوم داشتند که در تمام سنوات
آن سه روز وظالی عاشورا فائسته اقامه عزای نمایند
در این هفته تلگرافی مشعر بر تعیین بیست نفر
از علماء که ازان به اکثریت پنج نفر انتخاب
شود رسیده ولی هنوز اقدامی نشده است حسین
قلی خان (سردار اشرف) والی پشاکوه برای
زیارت چند روز قبل وارد نجف اشرف شد
قبل از زیارت بابت مستبد ملاقات مخصوص نمود
و مامورین عثمانی احترامات زیادی از ایشان بصل
آوردند گویا این سردار از کوهستان و لرستان آمده
بود تمام غناوین مدت توقفش در هر مجالس برضد
ترقی و اساس معارف و مکاتب بود بی منفی و
عدم حس این سردار تمام ایرانیان مقیم عراق
عرب را خجل و شرمسار ساخت خرب تر موقی
که شاگردان مدرسه علوی سرود ملی را بزبان
فارسی میخوانند از ادراک آن عاجز بود اگر
بخوام جمل و بی کایبی این سردار را بنویسم
تمام ادراک جریده گنجایش آن را ندارد دو
هفته قبل دو نفر روسی بنجف اشرف آمده که اعلم
علمازا معلوم نمایند در این خصوص تلگرافات تدبیه
هرجا بخاره شده گویا اعلیت بت مستبدینا

تصدیق و تلگراف نموده اند

سبحان الله ماقت مسلمانان بجا انجامیده که
تصدیق و تلگراف نموده اند
کسی معلوم نماید
وای بر ما و بر
مسلمانان ما

▶ **مدرسه علوی نجف معارف ایرانیان** ▶
 مهاجرین عراق عرب نسبت بسائر نقاط که
 ایرانیان هجرت نموده اند بیشتر است
 و با وجودیکه مدت قلیلی است باین کار مهم اقدام
 نموده بواسطه وجود اشخاص دانشمند بیغرض تا
 بحال بتاسیس پنج مدرسه متبر در کاظمین و نجف
 و کربلا نائل گردیده و تقریباً ۲۰۰ نفر نوپادگان
 ایرانی در آنها بیک برو ضرای که تقریباً با هم
 موافقت دارند مشغول تحصیلند چنانچه بهمین رویه
 پیش روند و سنک افراض اشخاصی که همواره
 مقلد اروپائیان و هلیالمبا مشغول تغییر و تنقیدند
 جلو مراده آنها نگیرد عن قریب برعهده این مدارس
 و توجه ایرانیان بتربیت اطفال افزوده چندی
 نخواهد گذشت که هر ساله صدها جوان تربیت شده
 پادشاهت از مدارس عراق یا تحصیلات کامل بیرون
 آمده و بخدمات ملی و کارهای نوعی قیام مینمایند همه
 این مدارس عراق مانند نجوم باهره در عالم معارف
 مشغول نور افشان شده و نهالهای جوان ملت را
 پرورش میدهند در میثاق آنها مدرسه
 علوی چون شمس لامع درخشان و برنو انوار
 معارف خود را بدون منت بر عموم افاضه مینماید
 سیت و واژه مدرسه علوی قطر عراق را بر نموده
 و همه کس از ترقیات و تحصیلات طلاب مدرسه
 علوی تریف و توصیف مینمایند امروزه چشم جمیع
 ایرانیان عراق بوجود این مدارس خاصه مدرسه
 علوی روشن است این مدارس سنک گذشته ما را از
 ایرانیان زائل میسازد این مدارس ایرانیان را
 در انظار عنایات عزیز و محترم و با شرف
 ساخته و میسازد صاحب منصبان و بزرگان عنای
 پیوسته بدان مدارس با کمال میل و رغبت حاضر
 میشوند - امتحان که اساله مدرسه علوی داد
 موجب غبطه و رشک آنان گردید این امتحان
 طلاب علوم دینی و بشری و شغف در آورد
 علوم و معارفی که طلبه این مدرسه امتحان دادند
 موجب حیرت و تعجب عموم حضار خاصه علماء
 اعلام گردید دوازده روز تمام مشغول امتحان
 خصوصی بودند هرروزه جمعی از علماء عظام و
 افاضل طلاب و چهار نفر از طرف اداره حکومتی

و مکتب رشدی عنایات و مدیره نجف حاضر و
 تحصیلات طلاب ابتدائی و رشدی را شناسا و کتباً
 امتحان نموده ثمره تحصیلات آنها را تعیین مینمودند پس
 از اقباض امتحان خصوصی سه روز میگذرد و نوز
 دهم و بیستم امتحان عمومی یا (غائبی) شروع
 گردید در این مدت هرروزه بالغ بر دو هزار نفر
 در مدرسه حاضر میشدند روز اول امتحان قرآن
 شریف و تجوید و علوم عربیه مانند قرائت عربی
 و قصائد عربی و صرف و نحو روز دوم
 امتحان قرائت و املاء و انشاء فارسی و اخلاق
 و شرعیات و اصول عقائد و علم حساب گردید
 در این روز توجه عموم مردم و اعتقادات ایشان
 در ماده مدرسه افزون شد روز سیم امتحان
 جغرافی و تاریخ و لسان ترکی و فرانسوی گردید
 بعد از اقباض امتحان حضرت قائمقام ابراهیم ناجی
 بیک که مجسمه مآرف خواهی و فریخته و شیدای
 تربیت و ترقی انباء مسامین است برخاسته پس از
 تشکر از هیئت موسسه خاصه حضرت آیت الله زاده
 خراسانی و تشکر از زحمات معلمین متفانی بلذی در
 تشویق مردم باشتغال مسارف و علوم انشاء فرمود
 و پس ازان بدست خود جوایز متعلمین عالی
 حد مرآبهم و انعام و خامت معلمین که از طرف
 اداره مدرسه مهین شده بود عطا فرمودند در این سه
 روزه بعد از امتحان هر عالی بغاصله یککاعت
 سرود ملی و یک لائحه فیدی فارسی و عربی و ترکی قرات
 میشد چون لواحق و خطاهای ایشان سراسر در انضاط
 ملت و حجاب خاطر ایشان بحفظ اسلام و مالک
 اسلامی و تشویق بلوم و معارف بود شایسته است که عموم
 مسلمانان خوانند و متبهم و بیدار شوند و دعوت
 این نو پادگان وطن را در حفظ آنها از اسارت
 صلیب اجابت فرمایند .

(لائحه اول)

امروزه که اشعه انوار معارف و فون فضا
 علم امکان را ملو نموده و آفتاب جهانتاب علم و
 تربیت تمام آفاق وجود را منور گردانیده دوره
 مقدمات منقذی و نوبت اخذ نتیجه رسیده و کار
 از فرض و تخمین و پیشین گوئی گذشته وقت
 تماشای آثار پامره حقیقت و چیدن ثمرات ظاهره

علم و معرفت است باید چشم بصیرت را باز کرد و سطح کسره ارض را بیک نگاه حسرت آمیز سیر و سیاحت نموده به بینم اروپاییان که تا دیروز مقهور سلاطین غیور اسلام بوده و از سطوت و صلابت ملت اسلامی میلرزیدند امروز از بوکت علم و تربیت چه درجات عمیر العقول را پیوده و بجه مقامات فاقه و قوت و اقتدار صعود نموده اند و ملت نجیبه اسلام که تا دیروز در نهایت نظمت و شوکت در مذاق سایر امم سیر مینمودند امروزه از مضرات جهل و فاق در چه خاک سیاه نشسته و بجه مرحله ضعف و ذلت و قهقر و انحطاط رسیده اند هر انسانی که ذره شور و حس انسانیت داشته باشد میداند که ملت جاهل حق زندگانی در روی زمین نداشته و صلحه و سیمه کرمه ارض بوجود مردم نادان و قافل در نهایت ضیق و تنگ است و بهین جهت است که فجایع موحشه و وقایع مؤلمه عالم اسلامیت که صفحات تاریخیه تصر حاضر را سوین نموده و تمام قضاات مالک سلامیه را بشکل يك دربی خون گردانیده که مسلمانان بچاره در میان امواج هلاکتش دست و پا زمان جمعی غرق و برخی مشرف بفرقند هر عالم زینشوریه را بر خیالات ظالمانه اروپایان مطلع مینسازد بطور یقین آگاه می نماید که اروپائیان امروزه بفرور علم و قدرت وجود بگشتت ملت اسلامیه را که مثل گله گوسند زیر دست و بی نصایبای برحم که از خود بی خبر در کمال لا قیدی و غناات روز میگذرانند مضر عالم تمدن و سد لذایذ خودشان دانسته بیک جدیت فوق العاده میخواهند از روی زمین شان بردارند و شاهد قوی این معنی اینست که در این - ال اخیر هیچ معصوره نمانده مگر آنکه از شراره آتش مظالم اروپائیان مشتعل و بلکه خاکستر نشود و بیکو جب خاک اسلامی نمانده مگر آنکه از وحشیت و بربریت اروپائیان تمدن بخون هزاران مسلمان بیگناه آغشته نشود و هیچ ملتی از ملل متلوعه اسلامیه نماند مگر آنکه در معرض قتل و تهب اروپائیان واقع گردید اگر چه دو بیست سال منجاوز است که دهان طمع اروپائیان برای پاره پاره نمودن جسد اسلام تیز شده و در

تحت عنوان مسئله شرق در صدد استعاده و انبای مالک اسلامیه برآمده و بر وسیله مشغول محاببات خانه خراب کن اسلام بودند و لیکن در این اواخر گویا فکر فتم عمل افتاده میخواهند هر چند زود تر کلر مسلمانان را بکوره نموده ازین خیال آسوده شوند اینست که از هر طرفی بجان مالک اسلامیه افتاده به کمال سرعت مشغول قطع اعضای عالم اسلام میباشد - در همان وقتیکه فرانزوی ها مملکت وسیله مراکش را تصاحب کرده و سلطنت اسلامیه ادویه را منقرض و یک ملت بزرگ اسلامیه را تحت رقبت و اسارت میکنند - دولت روس هم دست ظلم و قیدی بسوی دین مقدس ما دوازده کرده استقلال مملکت شش هزار ماله را رخته دار کرده علماء نظام و تجار محترم ما را روز عاشورا بدار میکنند و شمار وینسا را اسلامیه راهنک نموده حرم مقدس حضرت ناهن الاثمه را کادله باران و تلویب مایون ها هاسلمان ها را مجروح مینماید - و در همان حینیکه اینالیها و مائت وسیله در ابلس حمله کرده بر پیر و برنا صنیر و کبیر مسلمانان آنجا وحم نه کرده در نهایت وحشیت مشغول هر گونه ظلمهای فاحش بودند دول کوچک بالان نام متحد شده بابالات اروپای عالی بپوش برده چندین ایالت آرا و چند جزیره از جزائر بحر سنید را اشغال کرده و از هر گونه فضاخ که نه زبان کسی دانت گفتن و نه مامه احدی یارای شنیدن دارد مذاقته نمایانند از ترار تحقیق بریب صد هزو بر مردوزن و بجه صغیر از مسلمانان بطرف کت تمام قراء و دهات آن صنفسترا که تصرف نموده بعد از غارت تمام اموال آتش زده سوزانیده در تریه (او مونجیک) از شصت خانه و ارقط شش خانه از شعله آتش سلامت ماند و در (ایکوزلو) چهار خانه از نود خانه و در (بوتیرج) از جهل خانه فقط پنج خانه از آتش ظلم یونانها نجات یافت و در (اویکه) غیر از دو نفر احدی و هائی نیافت و در (رویان) که مرصک از شصت خانه وار بوده اند هیچ کس خلاص نیافت تمام اهالی آن از بزرگ و کوچک بعضی مامه شمشیر و برخی طعمه

آتش و برنی زیر دیوار مانده تمامی تلف می شوند و هم چنین در قریه (کج کسوت) که مشتمل بر دو بیست خاوار بوده تمام قریه را سوزانیده و از بی باقی نگذاشتند مگر عدّه از زنها که اسیر فلاحی نصرانی گردیده اند و هکذا در (سبیا) که مشتمل بر شصت خاوار بوده از بی باقی از آنها در عالم وجود مانده اجالا هر خانه مسلمان را فکّه به پزند وینا نموده بد آتش زده با خاک یک سائس می نمایند هر که را سرش قینه به پزند بقتل می رسانند بعضی از دهکت بعضی خوف جانشان تصریحاً بقتل نمودند علاوه بر این ما جعفر اهدام در خرابی مساجد و محو معابد و عیال اسلامی دارند در (قوله) پس از کشتار بیطرفان پنج مسجد کوچک را از ریشه خواب کرده و چهار مسجد بزرگ را مناره و گلدسته ها و منبر های آنها را خراب و هر چه کتیبه و آیات قرآنی بالای درها و محراب ها بود محو نموده و چندین نانوس و زنک و خاج آورده نصب کرده و این چهار مسجد را کلیسا نمودند الحاصل اگر عثری از اعشار وحشت کارهای دول باقیات شرح دم منوی مقتادمن کا نشود. اینست تمامه دول نصاری با اهالی بلاد محتله اسلامیة این است نشه خیالات دول نصاری در حق ملل متفرقه اسلامیة اینست نتیجه همت و ترقیات علمیّه و صناعیه ملل نصاری و غلبت و خود و خود و خول ملت اسلامیة حامیان اسلام و بزرگان دین و سرپرستان مسلمانان و غم خواران ملت بدانند که امروز این فضایح و فجایی که از دول مغزیه اروپا به برادران و حوهران اسلامی ما وارد میشود فردا بدتر از اینها بر سر خود و اطینال شام وارد خواهد آمد و دول متدینه اروپا تا آنار اسلامیة را از جمیع نقاط اسلامی بلیره محو و نابود نمایند خواهند نشست پس هر چه زودتر قیام کرده در فکر نگهداری و ابقای خود و حفاظت انار باقیه اسلام بیفتند از آبراهی که آنها داخل شده و باین مقام رسیده اند داخل شده و فکری برای آتیه اسلام بنمایند یعنی جلوان همه تبارات مملکت خراب کن را بوسیله علم و تربیت گرفته و راه این همه سیلاب های ریشه کن را که از اروپا بطرف ممالک اسلامیة جاریست

بسد سدید معارف و قنوت به بندند و امراض مهلکه جهل و غفای را که رک و رینه عموم ملنا فرو گرفته به تریق فاروق علم علاج کرده و جاره منحصره نجات اسلام و مسلمین را که جز دواج علم و معرفت نیست مهیا نمایند خدایا یک چشم بنیا و یک گوش شنوا بملت اسلامیة عنایت فرما و ما نوباوگان وطن را در صراط تحصیل علم و تربیت مستقیم داشته و آقایان و بزرگان ما را در خدمت گذاری معارف موفق و پایدار فرما
(لائحه دوم)

هر آن بزرگواران بخوبی مسبقند که ضعف و ذلت اسلام و قوت و شوکت کفر در این قرن چهارم دم بنها دوجه کمال رسیده در لائحه دیروز تفصیل وقایع مخصوصه صکه از مظالم عبده صلیب بر مسلمانان عالم رخ داده عرضه داشت همگی گردید ولی موضوع عرض این ذره بی مقدار امروزه منحصر به یک مطلب است وان اینست که آیا رؤساء مسلمانان در دوره پیش نقل رؤساء فعلی مابودند که هرگاه از صدمات و تهدیات بر مسلمین می شنیدند ساکت میشدند و میگفتند که ما کار باین امور نداریم تکلیف ما دعا کردن و در گوشه خانه نشستن است و بس (چنانچه الان میکنند) یا آنکه هرق شبرت و حجت ایشان بجوش آمده فرود در محریص و ترغیب مسلمانان بر رفع و فندی دشمن شمشیر بگمربسته پیش قدمی میکردند - حاشا و کلا که رؤساء پیش منل رؤساء الان ما بوده اند همت رؤساء اسلام بود که لواء اسلام را بر تلت معموره عالم بلند نمود - ضعف و سستی رؤساء فعلی ماست صکه ما را در خانه خود مان توسری خور اروپائیان کرده - شامد بر عرض خود دو قضیه تاریخی دارم (اول) علت غائی امکان رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم پس از صلح حدیبیه در کوجه های مدینه شدند - که کنار قریش به یکی از قبائل حلیف با مدینه تعدی نموده اند - غیره اقله بجوش آمده عروق مبارکین بر لون مقدسش متغیر از قرط غیرت و حبت تب بدن مبارکش طارش شد تا همان حال وارد خانه گردید هر چند دو محضر مبارکین سوال می نمودند جواب می فرمود شمشیر و جایل بقامت موزون انداخته بیرون آمد و فرمود جهاد

ست جهاد . و بهان حرکت غیرت الله مکه را فتح نمود (دوم) اوقتی که زمام امور مسلمین در کف کفایت اسدالله القاب امیرالمومنین علی بن ابی طالب بود بسمع مبارکش رسید ~~که~~ عساکر معویه در ارباب خلخال از بای زن یهودیه در آورده اند ان مظهر غیرت الله بجوش آمده بنابر تشریف برده فرمودند هر مسلمی اگر در این قضیه فاجعه از غصه میرد ملامتش نباید کرد . ای صاحب دیانت ما ای یکتا بنساجه و ملجأ ما ای محمد عربی ای علی بن ابی طالب اگر می شنیدید که روسیان قبر جگر گوشه فرزندت را بنوب بسته . اگر میشنیدید که بحکم دولت روس علماء دین شاران روز عاشورا در شهر تبریز بدار و زده . اگر می شنیدید در طرابلس ناموس عورت مسلمانان را عساکر ایتالیا لغت و عبریان کرده جلو اسب خود میدوانیدند و در مساجد آنها نافوس زدند و امارات صغیره بالکاف مسلمانان را زنده در مساجد آتش زده مسجد را سوزانیده و خراب کرده اند آیا ساکت می شنیدید و بهانه دعا آکتفا می فرمودید ؟ (چنانچه امروزه کسانی که مدعی جانبینی شما هستند میکنند) یا آنکه بموجب فرمان واجب الاذعان (و اعدوا لهم ما استطعتم من وبال) الخیل تر هیوت به عدو الله و عدوکم) ما مسلمان را امر بتعلیم نظام جنگ و امر بجهاد می فرمودید و چنانچه مسلمانان مدینه را امر فرمودید حاضر خندق کنید ما را نیز بساختن کارخانجات توب و تنگ و فشنگ و بالون و کشتی سازن امر می فرمودید و همان طوریکه وجود مقدس خودت از گرسنگی سه روز سنگ بشکم مبارک بسته بجنم خندق مشغول شدید ما را نیز در ساختن کارخانجات شریک می شدید و امر عالی صادر میشد که در جمیع قری و بلاد و عشایر و قبائل مسلمین مدارس باز کنند و اطفال خود را تعلیم و تدریس دهند

آقایان حضار کرام شارا بخدا قسم شارا بدیانت اسلامی سه قسم اگر امروزه ما عساکر منظم - فووخانه متبر - کشتیهای جنگی ، بالون هواش توپهای مسلسل و مکریم - علم تجارت و دفترداری ، علم فلاحت و زراعت داشتیم باین روز سیاه می نشستیم؟ و آیا داشتن این امور بدون داشتن مدارس ممکن است؟

بنده با اینکه محب سن صغیرم و از جوارتهای خود مستعدی غفو هشتم عرض میکنم آخر شا اهل نجف نمی بینید که در همین شریعه کوفه مسلمات غلاف خرمارا به پشت خود گذاشته گر خریدن و بی ساعت در آفتاب مقابل کاتب یهودی که در سایه نشسته می ایستد تا در دفتر ثبت نامد - آیا سبب این ذلت غیر از علم یهودی محاسب و دفتر داری و جهل مسلمات ازان چیز دیگری هست؟ آقایان حضار کرام شما ذلت یهودی های بنادرا در بست سال قبل دیده بودید و همچنین ذلت ارانته ایران در چندی قبل شنیده بودید الان هم می بینید که ما ثروت ترین ایرانیان ارانته و عزیز ترین اهالی بنداد ملت یهود است آیا آنها بجز از برکت مدارس باین عزت و شرافت رسیده و ماها بنیر از نکبت جهالت چیز دیگری سبب ضعف و خواریمان شده؟ آیا میدانید که امروزه در جمیع شهر و قراء اسلام هر حاجت خانه وار یهودیست شعبه مدرسه (النانس) در اینجا تاسیس شده؟ آیا میدانید صصه این همه شبان مدارس النانس از اغانه افراد یهودیان اداره میشود ای مسالمانت ای حضار کرام عرض میکنم مسلاف کرام خود اقدام کنید کارهای پیشینیان عظام خودتانرا یاد بگیرید و در نشر علم و معارف سعی کنید و از اعانه مدارس خصوص این مبارک مدرسه که در میان مدارس اسلامی از هر جهت ممتاز است کوتاهی نکنید و نگذارید بواسطه خبیق ما را به تحویل گردد خیلی حسارت کردم خواهش غفر از همه شما و گواران دارم

(مکتوب بریشان)

(باید برسید از ایشان)

بچشم ذیقه ده با آن شبانی یهود سالها وارد نجف اشرف شدم ، اطمانی که داشتم باهل و مقاشن زسانده خدمت حضرت آیه الله مازندرانی در شریعه کوفه رسیدیم فوراً مرا شناخت از احوالات و گذارشات آنجا سوال فرمود - جواب عرض نمودم از عدم اتفاق حضرات و نفق ایرانیها شکایت داشتند محدی که میتوان گفت ان جمله مرض از کثرت هموم و غموم بود از قراری که میفرمودند مکاتب طهران بلکه ایران در این هفته خیلی باعث کمورت قلبی ایشان گشته شکایات از این قبیل است که مختصراً عرض میکنم

اولاً از دست والاحضرت نایب السلطنه که فرنگستان رفته و مراجعت نمی کند ، اگر نایب السلطنه ایران است چرا فرنگستان رفته و مانده اگر از عهده نیابت و نمی آید چرا استعفا نمی کند ، اگر نایب السلطنه دوات مشروطه است و مجلس شورای لورا معین کرده چرا تشکیل مجلس نمی دهد و جرارد تشکیل مجلس بهایه و ظفره میگذراند ، اگر رئیس الوزرا و هیئت وزرا او را تشکیل و انتخاب نموده چرا از دستشان شکایت دارد اگر او انتخاب نموده پس اینها را که مالک الرقاب اهل ایران کرده است ؟ قانون اساسی فرضاً باو تسلط و اقتدار نداده آیا باو اجازه که چند نفر جاهل را وزیر و مالک الرقاب ایران کند داده ؟ آیا قانون اساسی اجازت نداده است که استعفا کند و خرابی ملت را بگردن بگیرد و در فرنگستان مشغول آسایش باشد ؟

نایباً اگر مستبدین ندانند مشروطه خواهان می دانند که ما گاهی نگردیم ، آیا مشروطه را کی بدنام کرد بجز از وزیر ای بی معنی پس مشروطه خواهان چرا جلوگیری نکردند ؟ چرا اتفاق نکردند ؟ چرا مستبدین و مرضین را از کار خارج نمودند ؟ چرا صوت بلند طلب تشکیل مجلس نمی کنند ؟ چرا در آن دوره وکلای منسد خائن را اخراج نمودند ؟ چرا دین را خراب کردند چرا بپلها و روحانیین بد گفتند ؟ چرا ما را در دمان خالق انداختند ؟ چرا بکمر تبه ساکت و خاموش شدند ؟ چرا چرا چرا ؟

ثالثاً از صحیح اسلام و علمای ایران خاصه طهران که آنها با اینکه میدانستند غرضی بجز بسط عدل و داد و دفع ظلم و جور استبداد نداشتیم در پیش رفت این مقصود مقدس با ما همراهی که نمودند سهل است باسباب جینی و حرکات مفروضه عموم عوام را از ما بدکان نمودند و با مستبدین ساختند و کردند آنچه کردند -

الحاصل ازین قبیل شکایات فرمایشات فرمودند و بمن خیلی اظهار محبت نمودند و در امور معهوده و عده مساعدت دادند بجز اشرف ماودت نموده اسباب فرام آورم که خدمت حضرت سید یزدی برسم - از اخلاقت شی در محض مقدس نشسته بودم در نزدیک من جناب سید فلان تشریف داشتند

و جناب سید فلان که تازه از طهران آمده بود پیدا شد هر دو آنها باهم تمارقات نموده نشستند مشغول بگفتگو شدند ظاهر آسید تازه وارد از مستبدین درجه اول بشمار است من که با حقه دولای مستبد و مشروطه ندیده بودم غنیمت شناختم نزدیک شدم چون صحبت هر دو خیلی بمن ار کرد و ضریبی نمود لذا می نویسم که اگر صلاح بداید امر بدو فرمائید که این سوال و جواب خالی از فایده نیست من - از احوالات ایران چه معلومت حاصل نمودی و چه دیدی - ان فرمائید که (عند جویله الخبر الصحیح) ؟

ج - برادر تقریباً سه سال در ایران دو سال آن در طهران بودم و اطوار و ادوار مشروطه و علمای مشروطه و مشروطه طلبان را سیر و گردش نموده بچشم خود دیدم جهتشان غرضی بجز محو دین و خرابی شریعت و آئین ندارند و استثنائی نکنم احدی را حتی !

س - نه برادر اشتباه کردی در این قوم خیلی اشخاص جلیل و خوب هستند که بجز اعلام کله اسلام غرضی ندارند کمال تعجب است از شما که سوء ظن در حق فلان پیدا کرده ؟ -

ج - جناب عالی اشتباه کرده همه اعتراض فاسده دارند و در ترویج خیال فاسده هستند و خیال ریاست و پیش رفت امور خود می باشند چه گونه تعجب می کنی و حال آنکه در این سه ساله که در ایران بودم یک نوشته بی غرضی ندیدم که صادر شود گناه می گشتند هر که مخرب دین و شریعت میدیدند یا می شنیدند ترویج و تائید می نمود و علمای مقربین و مقدسین را تضییع و تخریب می کردند ، تعجب است که جناب عالی با اینکه میدانید نجاهل میکنید بعضی اینک خود را مشروطه خواه میدانید طلب فاسد الاخلاق و العقیده مشروطه طلبی را اسباب قرب نزد آت مرحوم دانسته و اجازات و سفارشات بود که گرفته بایران میرفتند معلوم است چه میکردند اگر کسان دیگر تالی علامه می شدند مبرود و مردود بودند !

س - کی کجا یکی و چه کس که قابل نبود ترویج کرد و کدام را تخریب نمود بفرما بفرما ؟

ج - قاه قاه همه ، هرکس را که ترویج کردند و فشارات دادند و مجاز مرخص نمودند که برود با بران اعلان کلمه مشروطه نماید (خنده بلند) خودت مه را میشناسی و میدانی ولی بعضی را که میشناسی ز ندای عرض میکنم -

قانون اساسی ایران در فصل دوم نوشته است که بیست نفر مجتهد فقیه متدین عالم مقتضیات وقت پیشنهاد بکنند آن اشخاص را که شهادت کردند دارای این صفات نبودند و با ترضیع حقوق دیگران شدیداً خاصه آن دوسه نفری که طهران رفتند دگرسی نشین گشتند یکی از آنها که فرصت نیافت و مرخص شد از مقتضیات عصر هرات امضای توپ بستن بر ستارخان و باقرخان را میدادست -

دومی آقا... نوشته است که خود را درس میداد همین که قرعه بنام او افتاد - آتشها سوزاند از اصفهان که حرکت کرد در کاشان مهلت بر کسی شد ملکی و اخلاف ما زلاله در غیاب مالکش که بزرگ رفته بود حکم وقتیت داده و تولیت با مزبانت خویش کرد نم بد ذلت آسیای آن ملک وقف شده را از مزبانت اجاره نمود و روانه طهران شد از اوقاف امضای حکم خود را گرفت و فرستاد بکاشان عدلیه از او سوال نمود که حکم شاه غیبی بود یا قطعی جواب داد چون علم بجهت من حاصل شده قطعی است نه غیبی تمام باری در مجلس کرسی نشین شد ، اول تدابیرش رد نمودن مواجب مجلس بود این باب تدابیرش نمود تا عرف شد که اقا بول را نمیگیرد بعد نادینار آخر گرفت ، فوراً دختری جوان گرفت و کم کم در امور عدلیه و بعد در امور ملکیه بنای مداخلت و آمریت گذاشت قانون عدلیه که اغلب خلاف شرع است امضا کرد و مجری نمود و دیانتش این بود که مستشار عدلیه پیشنهاد کرده است و او فرانسوی است و اطلاعاتش بهتر از مسلمانها است لهذا میداند ایداً نمیخورد که بفهمد چه ماده خلاف شرع است و بخدای واحد احد دین ندارد و یا عموم علمای دین دشمن است ، علمای اصحابان و طهران بمن میگفتند بجهت این را از کجا پیدا نمودند ، اگر بخوایم بیانات اعمال او را بشمارم

وقت میگذرد اولیای امور چون او را دست نشاندگی مراجع شیعه (یعنی آیتین) میدادند طوعاً و کرهاً از او اطاعت دارد بعد از انفصال مجلس بعضی میگفتند مدت او هم سرآمد شاید در مجلس میگفت نسبت من و مجلس مثل بوق است و حمام که این بوق روی حمام است -

وسومی آنها فلاحت خوئی است ، و ما ادراک خود را اعلم العلماء و حجة الاسلام و آیه الله میداد و می شناسید مردی است متافق و جاهل و مستبد و خود خواه و خود پرست در دوره اول مجلس بسمت وکالت طهران آمد و از ریاست قدی و عصائی دراز داشت امروز در طهران نراز اول اکابر و اعیان و علما و حجج اسلام است باو میگفتیم که فلان مطالب خلاف شرع است میگفت بلی در مجلس گفتم نشنیدید بعد معلوم شد که خودش امضا نموده بلکه پیشنهاد فرموده قوانین عدلیه را باو گفتم که اب خلاف شرع و خلاف عرف عادت اهل ایران است صدیق باطنی کرد و از مشیرالدوله و کسیون عدلیه شکوه کرد ولی آن قانون را امضا کرده بود شاق و مذبذب بودن ایشان همین بس که در دوره وکالت اول را گذرانند و از محمدعلی شاه گزافی ندید بلکه از ذوات محترم بود و در طهران مقیم ماند در این دوره ریاست مطلقه و طراز اول نامزد گشت اسیر هوا و هوس و اغراض فاسده خودش میباشد ، عالم اگر خراب شود تسیر خود را میخواهد و قضای حاجت احدی را نمیکند ،

س - از مطلب خارج شدی و کوک ملائی را افسوس که نیدانی ، برادر من مگر آنچه را که قانون اساسی نوشته بر آیه الله خراسانی واجب و لازم بود که امانت میکند و تخلف آن را حرام بداند البته معلوم است کتر کسی که متدین باشد بدون عرض داخل این گونه مجالس نمیشود تا چه رسد که مجتهد و فقیه باشد ، چون قانون اساسی در باره آت پنج نفر همین قدر معین نموده بود که تطبیق قانون عرفیه را با مسائل شرعیه

نمایند این کار مسئله گو و مسئله دانی است مهذا
تسامح را روا داشتند علاوه آنکه خودشان رسماً
تعیین نمودند بلکه باطراف نوشته هر که را اصلاح
بدانند معرفی و تعیین کنند تا آنها امضا کنند
بعد از آنکه از ولایات تعیین کردند اینها بمجلس
پیشنهاد نمودند خوبند باید گناهنش برگردد اشخاصی
است که معین نمودند - چنانکه از اصفهان آقا سید
قمشه را معین نموده بودند دیگر نجفها چه تقصیر
دارند و ابدأ آیه الله خراسانی و مازندرانی تصدیق
اجتهاد و تدین و تقاضای ایشان را نمودند چنانکه در
تذکرات تصریح نمودند که «از اعمی تواند در
عدلیه و در امور قضائیه و ملکیه مداخله کنند
بلکه همان ماطر قوانین مجلس می باشد فقط -

نجفها بآنها ماطر مسئله گوی نگاه میکنند
نه تقاضای و اجتهاد اگر اعلی ایران فرزند و وزراء
و ولایای امور نادان باشند نجفها چه کدام
از این دو آیه الله خراسانی و مازندرانی احکام این دو
نفر طراز را امضا و تصدیق نموده اند -

جمیع علمای نجف میدانند که مرحوم آیه الله
خراسانی از قمشه ابدأ رضایت نداشت و تعیین
اورا بر اصفهانی ها می گذاشت ، حضرت آیت الله
مازندرانی نیز از او و مداخلات فی معنی او مکدر
است اگر تشکیل مجلس شود هرگز اورا معین نخواهند
نمود برادر اولیای امور خودشان مردمان مفروض
بی معنی هستند که اینگونه اشخاص را ترقی میدهند
اگر سبیه و مفروض نباشند بعد از افضال مجلس دیگر
چرا بآنها اعتنا نموده اداعت میبایند و کجا آیات الله
اطاعت و انقیاد آنها را واجب کرده اند . وظیفه
آنها مسئله گوی مجلس مقدس بود فقط -

و اما در خصوص قانون عدلیه دو سه روز قبل
از جانب حاجی شیخ محمد خلف مرحوم حجة الامام
آقای شیخ زین العابدین مازندرانی اعتراضاتی بر قانون
عدلیه خدمت آیه الله مازندرانی آوردند مخصوصاً رقیبه
بایشان نوشتند و تصریح فرمودند که باید اولیای امور
جمیع قوانین را بنظر مجتهد برسانند و الا اجرائش خلاف
شرع است و این بالصراحه میرساند که آن کسانی که
امضای قانون را نموده اند حتی از نظر مجلس مجتهد
بشارتی آیند و نه فلا چی از علمای عظام و اطلیده
آیند که مواد مخالف شرع را معین نموده پیش نهاد فرمایند

این بود خلاصه فرمایشات این دو نفر . من همه
را نوت کرده تقریباً آنچه را که درباره طرازها
گفتند خدمت حضرت آیه الله مازندرانی نقل نمودم
همه را تصدیق کرد و فرمودند من صرف متابعت
مرحوم خراسانی را نمودم و البته فوائین بدلیه باید
بنظر مجتهد جامع الشرائط برسد تعجب از آقای حاجی
شیخ محمد است که چرا تمامت از اجرای چنین قانونی
نمود با اینکه می توانست همه گونه نماید از ما و علمای
عتبات بخواند هر چند بنایب السلطنه ناصر الملک نوشته
است ولی ناصر الملک کمتر مدتی است بایشان
نوشته ام و باز دستور العمل مخصوص مینویسم -
سؤال کردم که چه بکند فرمود حال که وزیر عدلیه
نیستند بموم ملت اعلان میکنند و انتشار نماید
که ملت بدانند ماها راضی بقانون خلاف شرع نیستیم
خلاصه این است بواطن امور و مردم بظاهر نگاه
می کنند و به رؤسای مذهب بد میگویند مخصوصاً
از اعضا اداره عدلیه خواهش دارم که این مکتوب
بریشان را در نامه مقدسه عدلیه درج نموده باحقیق
بر عالمیان مکتوف گردد و رستی کشتار آشکار
است از بیان من -

*** - ***

مندرجات این مکتوب لطیفی اسباب حیرت شده خاصه
از بابت قوانین عدلیه بسیار تعجب است با بودت
مثل حضرت حجة الاسلام ... آقای حاجی شیخ محمد
مجتهد العصر دام ظلّه العالی در طهران که جمیع صفات
مندرجه در فصل قانون اساسی انصافاً در ایشان
جمع است و ترتیب قوانین خاصه قانون عدلیه جامعه ایست
که بر قامت ایشان درخته اند و رساله تمیزه ایشان
گواهی صادق و امتحانست ناطق چگونه نسبیون و
وزراء و وکلای عدلیه از ایشان استفاده نمودند قوانین
بنویسند و جاری دارند که مورد این گونه اعتراضات
شود، و از عموم علماء خواهش منداست که آنچه
مواد خلاف شرع بنظرشان رسیده اطلاع بدهند
و از حضرت ... حاجی شیخ محمد دام
ظلّه مخصوصاً استدعا داریم که رساله اعتراضات خود
را بداره بنرستند ، البته هر ماده که خلاف شرع
باشد بحکم عقل و قانون اساسی سمت قانونیت
نمواند یافت -